Základní informace pro oznamovatele protiprávního jednání

Ochrana oznamovatelů spočívá zejména:

a) ve vytvoření zabezpečených kanálů pro hlášení protiprávního jednání zjištěného na pracovišti,

b) v zajištění ochrany totožnosti oznamovatele a důvěrnosti oznamovaných informací, a

c) v ochraně oznamovatele před odvetnými opatřeními za podání oznámení (např. v podobě ukončení pracovního poměru, snížení osobního příplatku, převedení na jinou práci, ostrakizace, apod.)

Bližší informace naleznete zde: https://oznamovatel.justice.cz/informace-pro-oznamovatele/

Pokud oznámíte protiprávní jednání za splnění níže uvedených podmínek, **nesmíte být** v souvislosti s touto skutečností **nijak znevýhodněni nebo poškozeni!**

Oznamovatel (též whistleblower) **je osoba, která se dozvěděla o protiprávním jednáním v souvislosti se svou prací a tuto skutečnost oznámila.** Může se jednat o zaměstnance, státního zaměstnance, ale i např. stážistu nebo dodavatele. Není přitom důležité, zda oznamovatel výše zmíněnou práci v okamžiku podání oznámení stále vykonává, či ji vykonával v minulosti nebo se o danou práci pouze ucházel a v rámci tohoto procesu se o protiprávním jednání dozvěděl.

Která protiprávní jednání lze hlásit v režimu ochrany oznamovatelů

Ochrana oznamovatelů vychází z evropské Směrnice[1] , **která vymezuje oblasti, jejichž porušení lze oznamovat v chráněném režimu.** Je přitom jedno, zda dané porušení naplňuje skutkovou podstatou přestupku, trestného činu, nebo zda se jedná o „pouhé" nesplnění zákonných povinností. Těmito oblastmi jsou:

a) zadávání veřejných zakázek;

b) finanční služby, produkty a trhy a předcházení praní peněz a financování terorismu;

c) bezpečnost a soulad výrobků s předpisy;

d) bezpečnost dopravy;

e) ochrana životního prostředí;

f) radiační ochrana a jaderná bezpečnost;

g) bezpečnost potravin a krmiv, zdraví a dobré životní podmínky zvířat;

h) veřejné zdraví;

i) ochrana spotřebitele a

j) ochrana soukromí a osobních údajů a bezpečnost sítí a informačních systémů.

[1] Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23. října 2019 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie – dostupná v ČJ zde EUR-Lex - 32019L1937 - EN - EUR-Lex (europa.eu)

Co nelze nikdy hlásit

Z oznamování jsou vyloučeny některé typy zákonem chráněných informací. Nelze tak například podat oznámení, které by obsahovalo informace podléhající tajemství právnických (např. advokátní tajemství) nebo zdravotnických profesí; informace které by mohly bezprostředně ohrozit podstatný bezpečnostní zájem České republiky a informace o činnosti zpravodajských služeb. Dále nesmí být součástí oznámení utajované informace a informace, jejichž vyzrazení by zjevně mohlo ohrozit probíhající trestní řízení, a dále zvláštní skutečnosti podléhající ochraně podle zákona upravujícího krizové řízení.

Osoba, která by podala oznámení obsahující některé z uvedených informací, nejen že není chráněna ve smyslu Směrnice, ale může se dopustit přestupku, kárného provinění či dokonce trestného činu.

Jak lze oznamovat

V chráněném režimu Směrnice lze oznamovat výše uvedená protiprávní jednání jedním ze tří způsobů. Ať si vyberete jakýkoliv ze způsobů oznamování, platí vše výše uvedené.

a) Oznámení prostřednictvím vnitřního oznamovacího systému

Vybraní zaměstnavatelé mají povinnost zavést zabezpečený vnitřní oznamovací systém.

b) Oznámení Ministerstvu spravedlnosti

Ministerstvu spravedlnosti lze podat oznámení zde https://oznamovatel.justice.cz/chci-podat-oznameni/

c) Uveřejnění.

Ve vybraných případech je možné zjištěné informace uveřejnit (např. prostřednictvím sdělovacích prostředků) – více informací ke zveřejnění zde https://oznamovatel.justice.cz/kdy-se-muze-oznamovatel-obratit-primo-na-verejnost/

Oznámení formou uveřejnění má svá specifická pravidla a není možné jej učinit ve všech případech. Pokud k němu přistoupíte neoprávněně, vystavujete se riziku postihu.